

13.03.24

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**13 Mart 2024
Çarşamba**

13.03.24

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

13 Mart 2024 Çarşamba

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİK

— Dokuz Eylül Üniversitesi Arkeoloji ve Arkeometri Uygulama ve Araştırma Merkezi
Yönetmeliği

KARAR

— Gemi Adamları İaşe Bedeli Tespit Kurulu Kararı

Başkent'te marketlerde bir günde 3 ton 816 kg et satıldı

Ankara Büyükşehir Belediyesinin Ramazan ayı boyunca sürecek uygun fiyatlı et satış uygulaması devam ederken, 7 farklı noktada hizmet veren Başkent Marketlerde uygulamanın ilk gününde toplam 3 ton 816 kilogram et satıldı.

Uygun fiyatlı et satışı uygulaması ikinci gününde de vatandaşlardan yoğun ilgi gördü.

Ankara Büyükşehir Belediyesinin zorlu ekonomik koşullarda vatandaşları desteklemeye yönelik sürdürdüğü uygulamada sağlıklı, kaliteli ve hijyenik koşullarda uygun fiyatlı kırmızı et çeşitleri, Başkent Marketlerde Ramazan ayı sonuna kadar satılacak.

3 TON 816 KİLOGRAM ET SATIŞI YAPILDI

Yüzde yüz yerli besi hayvanlardan temin edilen et ürünleri, Ankara'daki kesimhanelerde kesimi sağlanarak antemortem ve postmortem muayenelerden geçirildikten sonra Başkent Marketlerde uygun fiyata satışa sunuluyor.

Marketlerde; uygulamanın başladığı ilk gün olan 11 Mart'ta (dün) toplam 1 ton beyaz et ve 2 ton 816 kilogram da kırmızı et olmak üzere toplam 3 ton 816 kilogram satışı yapıldı. Uygun fiyatlı et satışı; GİMAT Başkent Market, Batıkent Başkent Market, ASKİ Başkent Market & Kafe, ABB Başkent Market, Şafaktepe Başkent Market, Kızılay Başkent Market ve Etimesgut Başkent Marketler olmak üzere toplamda 7 noktada, 10.00 ile 17.00 saatleri arasında devam ediyor.

Mehmet Şimşek: Cari açık OVP tahminlerinden daha düşük olacak

Hazine ve Maliye Bakanı Şimşek cari açığın milli gelire oranında OVP tahminlerinden daha iyi sonuç alınacağını söyledi.

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek bugün Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) tarafından açıklanan cari denge rakamlarını değerlendirdi. Şimşek sosyal medya hesabından yaptığı açıklamada şu ifadeleri kullandı:

"Ocak ayında yıllık cari açığındaki iyileşme mayısa göre 22,6 milyar dolara ulaştı.

Şubat ayında da devam eden dış ticaret açığındaki düşüşle ilk çeyrek sonunda cari açığın milli gelire oranı yüzde 3'ün altına gerileyecektir.

Bu yılı OVP'deki yüzde 3,1 olan öngörümüzden daha düşük ve sürdürülebilir cari açık seviyesine yakın bir oran ile tamamlamayı bekliyoruz.

13.03.24

Bu performans makro finansal istikrarı güçlendirerek dezenflasyon sürecine de ilave katkı sağlayacaktır."

Mehmet Simsek ✓

@memetsimsek · [Takip et](#)

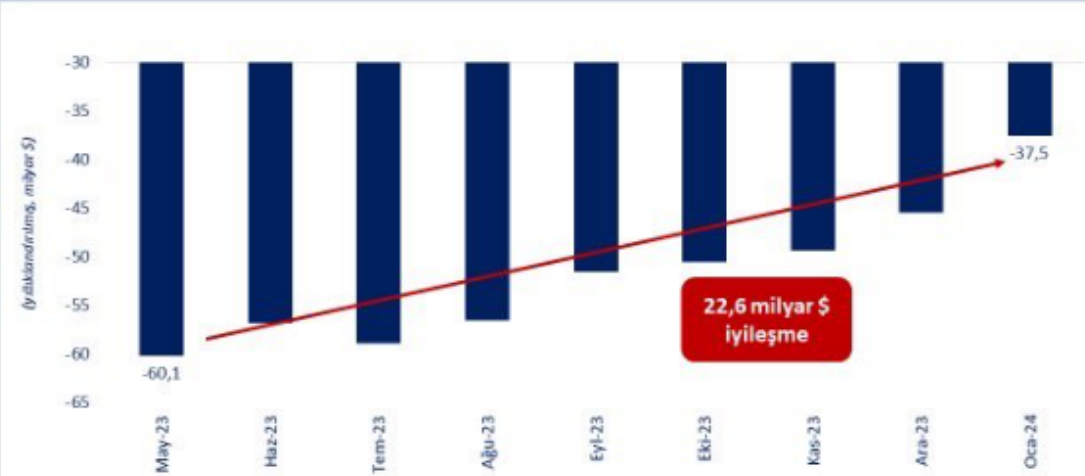

Ocak ayında yıllık cari açığı iyileşme mayısa göre 22,6 milyar dolara ulaştı.

Şubat ayında da devam eden dış ticaret açığındaki düşüşle ilk çeyrek sonunda cari açığın milli gelire oranı yüzde 3'ün altına gerileyecektir.

Bu yılı OVP'deki yüzde 3,1 olan öngörümüzden daha düşük... [Daha fazla göster](#)

Cari açıkta düşüş

Kaynak: TCMB

ÖS 2:07 · 12 Mar 2024

Merkez Bankası yine rezervlere yüklendi: Doları dizginlemek için rekor müdahale

Döviz kurundaki son yükseliş dalgasına karşı Merkez Bankası'ndan sert müdahale geldi. Merkez Bankası eski Başekonomisti Prof. Dr. Hakan Kara'nın Twitter'da paylaştığı bilgilere göre, Merkez Bankası son üç haftada kuru dizginlemek için 8 milyar dolarlık rekor satış gerçekleştirdi. Bu satışlar, son dönemdeki mevduat ve kredi faizlerindeki artışın da ana sebebi olarak gösteriliyor.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın (TCMB) eski baş iktisatçısı ve şu anda Bilkent Üniversitesi'nde ders veren Prof. Dr. Hakan Kara, TCMB'nin döviz kurlarını kontrol altına alabilmek amacıyla geçtiğimiz üç hafta içinde toplam 8 milyar dolarlık bir satış gerçekleştirdiğini açıkladı. Kara'nın sosyal medya hesabından yaptığı paylaşıma göre, bu hamlenin son zamanlarda meydana gelen mevduat ve kredi faizlerindeki artışın altında yatan sebep olduğunu vurguladı.

Döviz kurlarındaki yükselişin hız kazanması, Merkez Bankası'nın piyasaya müdahale etme miktarını da artırmaya sevk etti. Prof. Dr. Hakan Kara, son dönemdeki bu müdahalelerin, banka mevduatı ve kredilerinde faiz oranlarının artmasına neden olduğunu ifade etti.

'BU ÇABALAR FİZİKİ DÖVİZE TALEBİ ARTIRABİLİR'

TCMB'nin kurları stabil tutma çabası kapsamında, 5 Mart'ta Temmuz 2023'ten bu yana ilk defa Türk Lirası üzerinden döviz satışı yaparak 475 milyon dolar sattığı bilgisi verildi. Aynı zamanda, bankalarla yapılan görüşmelerde son dönemdeki artan döviz talebinin altı çizildi, fakat bu girişimler doların 32 Türk Lirası seviyesini aşmasını önleyemedi. Bankaların bu duruma tepkisi olarak döviz alım-satım marjını %3'ten %4,5'e çıkardığı gözlemlendi. Finansal piyasalar uzmanı İris Cibre ise, bu marjın genişlemesinin fiziki döviz talebi artırabileceği konusunda uyarılarda bulundu.

'SEÇİM SONRASI DURUM NORMALLEŞEBİLİR'

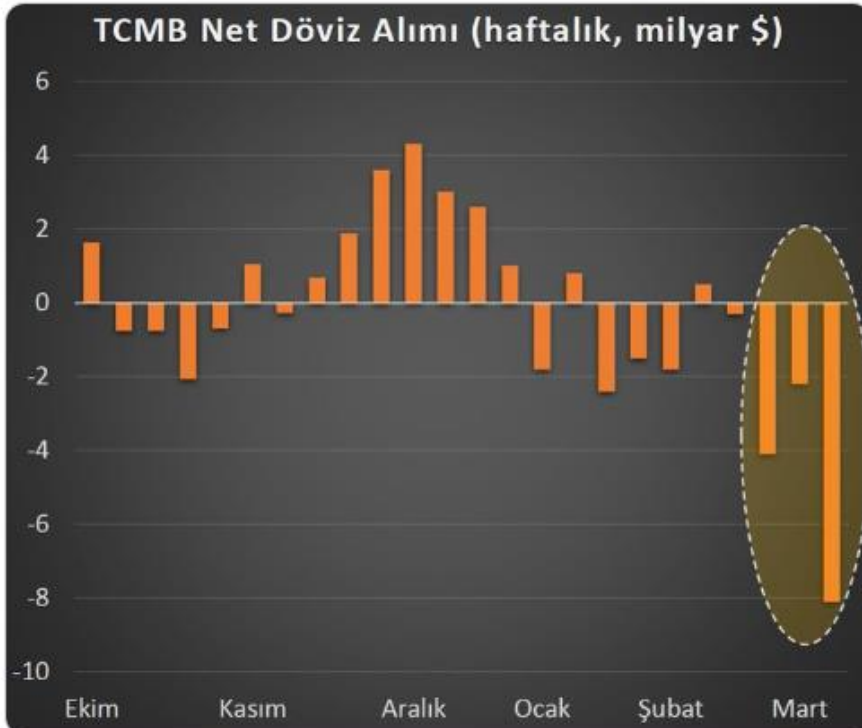
Öte yandan, Amerikan yatırım bankası Goldman Sachs, Türkiye'nin finansal rezervleri ve likidite durumuna ilişkin bir değerlendirme yaparak, son dönemde Türkiye'den yaşanan portföy çıkışlarının boyutunu beklenmedik bulduklarını belirtti. Goldman Sachs ekonomistleri Clemens Grafe ve Başak Edizgil'in 8 Mart'taki bir raporunda, bu çıkışların, mart ayındaki yerel seçimler, mevsimsel olarak düşük cari işlemler dengesi ve döviz korumalı hesapların vadesinin dolması gibi faktörlerle bağlantılı olduğunu ve seçimler sonrası durumun normalleşmesini beklediklerini ifade etti.

Hakan Kara
@ali_hakan_kara · Takip et

Merkez Bankası kuru dizginlemek için son üç haftada rekor satış yapmış görünüyor.
Son dönemde mevduat ve kredi faizlerinin yukarı ittirilme nedeni bu.

Cevdet Yılmaz: Hedef cari açığın finansman kalitesini artırmak

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz, "Bir taraftan cari açığı azaltırken diğer taraftan doğrudan yabancı sermaye yatırımlarını ülkemize daha fazla çekerek cari açığın finansman kalitesini artırmayı hedefliyoruz" ifadesini kullandı.

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz sosyal medya hesaplarından cari açığı değerlendirdi.

2024 yılı Ocak ayı itibariyle yıllıklandırılmış cari açığın, 2023 yılı Mayıs ayına göre 22,6 milyar dolar azalarak 37,5 milyar dolar seviyesine gerilediğini belirten Yılmaz, Ocak ayında ise bir önceki yılın aynı ayına göre cari açıkta yaklaşık 7,9 milyar dolar iyileşme kaydedildiğine dikkat çekti.

Yılmaz, iyileşmede dış ticaret dengesinde gerçekleşen 8,2 milyar dolar düzeyindeki olumlu performansının etkili olduğunu aktardı.

Özellikle dış ticaret dengesinde öngörülen iyileşme ile birlikte cari açığın milli gelire oranının OVP beklentilerinden daha iyi bir performans sergilemesini beklediğini dile getiren Yılmaz, "Bir taraftan cari açığı azaltırken diğer taraftan doğrudan yabancı sermaye yatırımlarını ülkemize daha fazla çekerek cari açığın finansman kalitesini artırmayı hedefliyoruz. Para politikası, maliye politikası ve yapısal reform adımlarımızı kurumlarımızın güçlü koordinasyonu içerisinde uygulamaya devam ediyoruz" ifadelerini kullandı.

Alman şirketlerle anket yapıldı: Yatırımlarda tercih Türkiye

Alman sanayi şirketleri, ülkede artan maliyetler nedeniyle yatırımları yurtdışına kaydırıyor. Alman şirketlerin ilk sıradaki tercihi ise Türkiye...

Almanya'da hızla artan maliyetler, sanayi şirketlerinin yurtdışına yatırımları artırmasına yol açtı. **Alman Sanayi ve Ticaret Odaları Birliği'nin (DIHK) yaklaşık bin 900 şirketle yaptığı anketlere dayanan araştırma, Almanya'nın yatırımlar için cazibesini yitirdiğini ortaya koydu.**

DIHK'dan yapılan açıklamada araştırmanın sonuçlarıyla ilgili olarak, **"Bu alarm verici bir sinyaldir ve Almanya'nın üretim merkezi olarak yeniden cazip hale getirilmesi gerektiğini göstermektedir"** değerlendirmesinde bulunuldu.

"Koşullar maalesef kötüleşti"

Ankete göre yurtdışında yatırım planlayan şirketlerin yüzde 35'inin temel gerekçesi, maliyetlerden tasarruf etmek. DIHK yetkilisi Ilja Nothnagel, 2008'den bu yana bu derece yüksek bir orana rastlamadıklarını belirterek 200'den az personele sahip şirketlerde bu oranın daha da yüksek olduğuna işaret etti. **"Bu maalesef ülkedeki ekonomi politikalarının sunduğu çerçeve koşulların kötüleşmesine yönelik bir tepkidir"** diyen Nothnagel, Alman hükümetinin ülkedeki yapısal sorunları gidermek üzere harekete geçmek zorunda olduğunu kaydetti.

Yurtdışına yatırım planlayanların oranı yüzde 42

Ancak ankete göre Alman şirketlerin yurtdışındaki yatırımlarının hacminde büyük bir artış yok. **Yurtdışına yatırım planlayan şirketlerin oranı hafif artışla yüzde 42'ye ulaşsa da bunun uzun vadede ortalamanın altında bir değer olduğu kaydedildi.**

Raporda yatırım bütçelerinin mütevazı seviyelerde olduğuna, ayrıca yurtdışındaki mevcut yatırımların genişletilmesinde de temkinli olunduğuna işaret edildi. **Ankete katılan şirketlerden dış yatırım bütçelerini artırmayı planlayanların oranı geçen yıla göre bir puan düşerek yüzde 30'a gerilerken bütçede kısıntıya gitmeyi düşünenlerin oranı beş puan artarak yüzde 23'e yükseldi.**

Türkiye kazançlı çıktı

Alman şirketlerin maliyetten tasarruf için Almanya yerine yurtdışına yatırım yapma eğiliminden en kazançlı çıkanlar ise Çin hariç Asya-Pasifik bölgesi ile Türkiye oldu. **Türkiye, Rusya ve AB üyesi olmayan Güneydoğu Avrupa ülkelerini kapsayan gruba yönelik yatırım planlarında otomotiv, tüketim ve yatırım malları üreticileri başı çekti. Yine araştırma sonuçlarına göre, yatırım planlayan şirketlerin ilk sırasında Türkiye yer aldı.**

Kuzey Amerika ve Çin'e yatırımlarda geçen yıla göre değişiklik kaydedilmedi, Euro Bölgesi başlıca hedef bölge olmayı sürdürse de önemini yitirmeye başladı.

Almanya'nın yatırım merkezi olarak cazibesini yitirmesinde ana faktörler olarak yüksek enerji masrafları ve yaygın bürokrasinin yanı sıra izin ve planlama süreçlerinin yavaş ilerlemesi gösteriliyor.

İhracatçıyı oyundan düşürmeyin!

Kurdaki yükselişin, maliyetleri karşılamakta yetersiz kaldığını vurgulayan TİM Başkanı Gültepe, “İhracatçının oyundan düşmemesi gerekiyor” dedi.

İmam GÜNEŞ - İSTANBUL

Birçok firmanın cirosunun önceki seneye göre aynı kalmasına rağmen girdi maliyetlerinin çok arttığına dikkat çeken TİM Başkanı Mustafa Gültepe, “Hedefimiz ihracatta düzenli olarak yüzde 10’dan fazla büyümek. Ancak bunun için ekonomi politikalarının da ihracatçıları desteklemesi lazım, oyundan düşürmemesi gerekiyor. Seçim sonrası ekonomi politikalarının ihracatı destekleyecek şekilde olacağını düşünüyoruz” dedi.

EKONOMİ gazetesini ziyaret eden Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) Başkanı Mustafa Gültepe, gündeme dair açıklamalarda bulundu. Avrupa’daki enflasyonist ortam ve yakın coğrafyadaki savaşlara ek olarak Türkiye’de girdi maliyetlerinin artmasıyla rekabet şartlarının zorlaştığına dikkat çeken Gültepe, “Herkes tekeri döndürmeye çalışıyor. Son bir yılda yaşanan zorluklara karşın bir şekilde ihracatımızı devam ettirmeyi başardık. Seçim sonrası ekonomi politikalarının ihracatı destekleyecek şekilde olacağını düşünüyoruz” ifadelerini kullandı.

Geçen yıl sektörlerin yarısının eksi ihracat rakamlarını gördüğünü söyleyen Gültepe “Geleneksel sektörlerin çoğu eksiye. Makine, otomotiv gibi sektörler artış sağladı. Bunun etkisiyle ihracatımız yüzde 0,6 arttı. Aslında büyük bir artış yok ama dünya ticaretinin savaş ve enflasyonist ortamda olduğunu düşünürsek bu artışı sağlamak da

önemli. Miktar bazında eksi seviyede kaldık. Yılı başa baş noktada tamamladık. 2024 yılı daha iyi başladı” dedi.

TÜRK TİCARET BANKASI, EYLÜLDE KREDİ VERMEYE BAŞLAYACAK

İhracatta rakip ülkelere göre fark yaratabilmek için risk almak gerektiğinin altını çizen Mustafa Gültepe, “IFCO fuarını İHKİB olarak elimizi taşın altına koyarak yaptık. Büyük bir riskti. Son fuarımızı 38 bin kişi ziyaret etti. Sektör bir fuar kazandı. Texhibition Fuarı da aynı şekilde başarılı. Birlik beraberlik olunca başarılı da oluyorsunuz. İhracatı Geliştirme AŞ’yi kurduk, sonra Türk Ticaret Bankası’nı aldık. Banka, ihracatçıların ikinci adresi olacak.

Eylülden sonra kredilere de başlayacağız. Düşüncemiz, ileriye dönük verilen desteklerle markalaşmayı sağlamak, uluslararası marka satın almayı planlayan firmalarla beraber projeler oluşturmak. Ucuz emek gücüyle gideceğimiz çok fazla bir yol yok. Marka değeri düşen uluslararası markaları 3-4 firma birleşerek almalıyız. Türk firmaları bunun birçok başarılı örneğini yaptı, bunu artırmamız lazım” şeklinde konuştu.

RUSYA’DAN PARA TRANSFERLERİNDE İYİLEŞME VAR

Rusya ile ticarete firmaların alacak sorunlarına ilişkin değerlendirmede bulunan Mustafa Gültepe, bu konuda iyileşme olduğunu belirtti. Geçen hafta transferlerin yapıldığı bilgisini veren Gültepe, “Aralık ayına göre transferlerin takılma oranı yüzde 20-25 civarında. Hazine ve Maliye Bakanımız Mehmet Şimşek de ambargo kapsamı dışında olmayan sektörlerle ilgili iyileşme olacağını söylemişti. Yakın zamanda sorunun çözüleceğini düşünüyoruz” dedi.

Yılın ilk iki ayında yüzde 8,5’luk büyüme kaydettiklerini belirten Gültepe, “Şubat ayında yüzde 13,6 büyüme sağladık. Geçen yıl bu ayda deprem olmuştu. Bu nedenle baz etkisinden arındırarak 2022 yılı şubat ayı ile kıyaslama yaptığımızda bile yüzde 6 artıdayız. 20 sektörümüz artı rakamlara ulaştı. 12 aylık ihracat rakamlarında 258 milyar doları geçtik. Bu performansla devam edersek yılı hedeflerimizin üzerinde 270 milyar dolar seviyesinde tamamlayabiliriz” dedi.

SEKTÖRLERİN ÖNCELİKLİ SORUNU FİNANSMANA ERİŞİM

27 sektörle istişare toplantıları yaptıklarını kaydeden Gültepe, şu açıklamaları yaptı: “İlk olarak Kasım ayında Antalya’da yaptığımız delegeler çalıştayında sektörlerimizi dinledik. Son günlerde tüm sektörlerimizle tek tek buluşarak sorunları konuştuk. Tüm sektörlerin önceliği finansman. Bunu ilk madde olarak söylüyorlar. Uzun vadeli, düşük faizli finansman ihtiyacından bahsediyorlar. Diğer bir talep de haber verilmeden alınan kararlar ile çıkan ilave gümrük vergilerinin sektörleri zorlaması. Toplantılar sonrasında ortaya çıkan talepleri bakanlıklarımızla da paylaşıyoruz. Çözümü için çalışıyoruz. Aynı zamanda ihracat vizyonu ile ilgili çalışmalar da ortaya koyuyoruz.”

Cumhurbaşkanı Erdoğan: İsraili yöneticiler, Gazze'de ölen bebeklerin hesabını versin

AK Parti Genel Merkezi'nde düzenlenen büyükelçilerle iftar programında konuşan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, "İsraili yöneticiler, soykırım gerçeğini saklamak yerine Gazze'de ölen bebeklerin hesabını versin" dedi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, bu sene ramazan ayını buruk karşıladıklarını belirtti. "Gönül coğrafyamızda acıların gözyaşların gönül yaralarının devam etmesi nedeniyle gerçekten üzüntü içerisinde olduklarını" ifade eden Erdoğan, "Gazze ve işgal edilmiş Filistin topraklarında 5 aydır süren İsrail saldırıların da 32 bin kardeşimiz şehit oldu. Sivilleri ve sivil yerleşim yerlerini hedef alan ağır bombardımanlar da 73 bin Filistinli de yaralandı. İsrail 7 Ekim öncesinde 17 sene boyunca uyguladığı ablukayla zaten Gazze'yi bir açık hava hapishanesine çevirmişti. Son 5 aydır ise Gazze'yi örneklerine ancak 2. Dünya Savaşı'nda şahit olduğumuz büyük bir imha kampı haline getirdi. İsrail'in vahşi saldırıları sonucunda Gazze, dünyanın en büyük çocuk ve kadın mezarlığına dönüşmüştür. Bunu sadece biz değil bölgeyi ziyaret eden, Gazze'de yaşayan, Gazze gören vicdan sahibi herkes söylüyor. Ama biz böyle konuştuğumuzda Netanyahu ve cinayet şebekesi rahatsız oluyor. Hemen antisemitizm yaftası vurarak bizi susturabileceğini zann ediyor. Bu amaçla şimdiye kadar gizli açık her yolu denediler ama Tayyip Erdoğan'ın hakkı ve hakikati haykırmasına asla engel olamadılar. Bugün de katile katil zalime zalim demekten bizi

alı koyamazlar” diye konuştu.

“İsraili yöneticiler, soykırım gerçeğini saklamak yerine Gazze’de ölen bebeklerin hesabını versin”

İsraili yöneticilerin Türkiye’ye saldırarak soykırım gerçeğini saklamaya çalışmak yerine Gazze’de susuzluktan ve açlıktan ölen bebeklerin hesabını vermesi gerektiğinin altını çizen Erdoğan, “Netanyahu ve suç ortakları kimsenin itibar etmediği yalanlara sarılmadan önce niçin Gazze’deki 35 hastaneden 31 devre dışı bırakıldığını doktoru ve hemşiresiyle niye 400 yakın sağlık personelini öldürdüklerini neden aralarında tarihi camilerin de olduğu 220 ibadet yıktıklarını niçin eğitim kurumlarının yüzde 90 enkaza döndürdüklerini açıkladılar. Bir miktar un, bir miktar makarna, belki bir adet kuru ekmek alabilmek için sıra bekleyen masum sivilleri katledenlerin bize söyleyecek sözü olamaz. İsrail yönetimi ne yaparsa yapsın, katil, zalim, hırsız, yalancı ve faşist olduğu gerçeğini artık gizleyemez” diye konuştu.

“Uluslararası kurumlara yönelik güven kaybının bedeli önümüzdeki yıllarda daha fazla terör, daha fazla istikrarsızlık olarak hepimizin önüne gelecektir”

Uluslararası adalet divanının ihtiyati tedbir kararına rağmen İsrail’in hiçbir şeyi olmamış gibi katliamlarına devam ettiğini vurgulayan Cumhurbaşkanı Erdoğan, “Kimseyi dinlemeyen İsrail savaş suçlarını pervasızca sürdürüyor, hatta acil ateşkes çağrısı yapan ülkeleri dahi tehdit edecek kadar küstahlaşıyor. İsrail yaklaşık bir asırdır şımartılmanın, katliamları, toprak gaspları, hırsızlıkları karşısında sessiz kalınmasının faturasını sadece Filistin halkına ödetmiyor. Bu fatura aynı zamanda uluslararası kurumlara da ödetiliyor. Uluslararası kurumlara yönelik güven kaybının bedeli önümüzdeki yıllarda daha fazla terör, daha fazla istikrarsızlık olarak hepimizin önüne gelecektir” şeklinde konuştu.

Netanyahu ve suç ortaklarına bu cesareti veren üzülerek ifade ediyorum ki İsrail’e koşulsuz askeri ve diplomatik destek sağlayanların ikircikli politikaları olduğunu aktaran Cumhurbaşkanı Erdoğan, “Kargo uçakları, batı başkentlerinden Tel Aviv’e sürekli silah ve mühimmat taşıırken yasak savma kabilinden kurulan cümlelerin hiçbir anlamı yoktur. Gazze’ye yönelik saldırılar ve devam ederken mevcut yardım miktarının yeterli olmadığını hepimiz çok iyi biliyoruz” dedi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Refah sınır kapısından tır geçişlerinin olması gereken düzeye çıkartılması en acil ihtiyaç olduğunu belirtti. İsrail üzerinde daha fazla baskı kurulması gerektiğinin altını çizen Erdoğan, “Türkiye olarak şimdiye kadar 40 bin tondan fazla insani yardım malzemesini mısır üzerinden Gazze’ye ulaştırdık. Ulaştırmaya da devam ediyoruz. Son olarak önceki gün Bugün Kızılay’ımıza ve sivil toplum kuruluşlarımıza ait bir gemi Mısır’ın El-Ariç Limanı’na vardı. Ramazan ayı boyunca hem resmi kurumlarımız hem belediyelerimiz hem de vakıf ve derneklerimiz vasıtasıyla yardımlarımızı arttırarak sürdüreceğiz” ifadelerini kullandı.

“Gazze'deki katliamların tekrar etmemesi ve bölgenin ihyası için garantör olarak sorumluluk üstlenmeye de hazırız”

Gazze'deki katliamların tekrar etmemesi ve bölgenin ihyası için garantör olarak sorumluluk üstlenmeye de hazır olduklarını aktaran Erdoğan sözlerini şu şekilde sürdürdü:

"Şu gerçeğin artık herkes farkındadır, Filistin meselesi adil bir çözüme kavuşturulmadan ne bölgemizde, ne dünyada kalıcı barış ve istikrar mümkündür. Bunun tek yolu ise 1967 sınırları temelinde Doğu Kudüs'ün başkent olduğu bağımsız Egemen ve coğrafi bütünlüğü haiz Filistin Devleti'nin kurulmasıdır. Hepimizin katledilen Filistinli çocuklara borcu vardır. Bu borçla ancak bağımsız Filistin Devleti'nin tesis edilmesiyle ödenebilir. Türkiye bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da Filistinli kardeşlerine sahip çıkacak hakkı ve hakikati haykırmaya devam edecek. Zalimler karşısında da kesinlikle geri adım atmayacaktır."

'Seçimler sonrasında Rusya Devlet Başkanı Putin'i ağırlayacağız'

2 yılı aşkın süredir Ukrayna'da devam eden savaşta da vicdanlı ve ilkeli yaklaşım ile barışın sağlanmasına dönük her türlü çabayı sergilediklerini ifade eden Erdoğan, "Ukrayna'nın egemenliğine ve toprak bütünlüğüne desteğimizi ortaya koyarken Rusya'yı dışlayan barış planlarının sonuç getirmeyeceğini de ifade ettik. Karadeniz'den komşumuz olan her iki ülkeyle de diyalogumuzu sürdürüyoruz. Cuma günü Ukrayna Devlet Başkanı Zelenksi'yi İstanbul'da misafir ettik. Seçimler sonrasında da Rusya Devlet Başkanı Putin'i ağırlayacağız. Karadeniz'de seyrüsefer güvenliğini yeniden teşhis etmek ve tahıl ticaretinin güvenli şekilde yapılmasını temin etmek amacıyla çalışıyoruz. Bölgede çatışmaları kızıştıracak, NATO'ya da sirayet etmesine sebep olacak her türlü adımdan uzak durulması gerektiği inancındayız. Savaşın kazananı, barışın kaybedeni düsturuyla Rusya, Ukrayna arasında barışın tesisi için gayretlerimizi devam ettiriyoruz" açıklamalarında bulundu.

"Güney sınırlarımızın ötesinde bir teröristan kurulmasına hiçbir şart altında müsaade etmeyeceğiz"

Cumhuriyet'in 100. yılını geride bırakmanın gururunu yaşayan ülkemiz, Türkiye Yüzyılı'nın inşası için hedeflerine emin adımlarla ilerlediğini söyleyen Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Gazze ve Ukrayna'nın yanı sıra Suriye, Irak, Libya, Yemen ve Afganistan'da barış ve istikrara yönelik çabalara aktif katkı sağlıyoruz. PKK, PYD, FETÖ ve DEAŞ başı olmak üzere terörün her çeşidine karşı mücadele veriyoruz. Güney sınırlarımızın ötesinde bir teröristan kurulmasına hiçbir şart altında müsaade etmeyeceğiz. Bu konuda artık müttefiklerimiz başta olmak üzere dost ülkelerden en azından DEAŞ bahanesiyle bölücü terör örgütüne verilen desteği keserek Türkiye ile dayanışma sergilemelerini bekliyoruz. Son 10 yılda yaşanan tüm gelişmeler şu

gerçeği çok net göstermiştir. Terör örgütleri vasıtasıyla çıkarların korunması mümkün değildir. Bu tür hesaplar tıpkı kumdan kale misali sonuçsuz kalmaya mahkumdur. Bölgemizde kalıcı istikrar ve huzurun tesisi yılanla aynı çuvala girmekten değil meşru aktörlerle ortak bir zeminde buluşmaktan geçiyor. İnşallah önümüzdeki dönemde bu ortak bulunacağına inanıyoruz” dedi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Güney Kafkasya'da istikrarın korunması, Türkiye'nin öncelikleri arasında ilk sıralarda yer aldığını vurguladı.

“Balkanların istikrarı ve huzuruna katkı sağlayan adımların her zaman olduğu gibi destekçisiyiz”

Azerbaycan ile Ermenistan arasındaki barış anlaşmasının imzalanmasıyla bölgede yeni bir dönemin başlamasını arzu ettiklerini ifade eden Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Doğu Akdeniz ve Ege'de Yunanistan ile son dönemde hakim olan olumsuz atmosferin somut sonuçlar vermesini ümit ediyoruz. Burada Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin hak ve çıkarları ile egemen eşitliği göz ardı edilerek bir çözüme ulaşılması mümkün değildir. Balkanların istikrarı ve huzuruna katkı sağlayan adımların her zaman olduğu gibi destekçisiyiz” dedi.

Geçtiğimiz ekim ay bu yana Kosova'daki NATO gücünün komutasını Türkiye'nin yürüttüğünü belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Tam yetmiş yıldan fazladır etkin ve güçlü üyesi olduğumuz NATO güvenliğimizin temel taşlarından biridir. NATO müttefikimiz Amerika Birleşik Devletleri'yle Washington'da düzenlenen son stratejik mekanizma toplantımızda işbirliğimizi geliştirmeyi kararlaştırdık. Avrupa Birliği üyeliği de stratejik hedefimiz olmaya devam ediyor. Yeniden Asya girişimimizi güçlendirirken Latin Amerika ve Afrika politikalarımızın müspet sonuçlarını alıyoruz” ifadelerini kullandı.

Dördüncü Türkiye Afrika ortaklık zirvesini bu yıl içinde gerçekleştirmek üzere çalışmalarına başladıklarını açıklayan Cumhurbaşkanı Erdoğan, Antalya Diplomasi Forumunun üçüncüsünü 1-3 Mart tarihlerinde 148 ülkeden 4 bin 700 katılımcıyla başarıyla düzenledik. Foruma katılımlarınız için bir kez daha teşekkür ediyorum” dedi.

"Yaklaşık 2 milyar Müslüman'ın inancına ve mukaddesatına yönelik bir saldırı olan bu eylemlere fırsat verilmemesini bekliyoruz"

Her 15 Mart'ı İslamofobi Mücadele Uluslararası günü olarak idrak ettiklerini hatırlatan Erdoğan, “Bu yıl Ramazan'a tekabül eden 15 Mart vesilesiyle giderek artan İslam düşmanlığıyla mücadelenin önemini bir kez daha vurgulamak isterim. Kutsal kitabımızın yakılmasına kadar varan alçakça saldırılara fikir hürriyeti denilerek müsamaha gösterilmesini hiçbir şekilde kabul edemeyiz. Yaklaşık 2 milyar Müslüman'ın inancına ve mukaddesatına yönelik bir saldırı olan bu eylemlere fırsat verilmemesini bekliyoruz” dedi.

30 Mart'ı Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından Uluslararası Sıfır Atık Günü olarak ilan edildiğini aktaran Erdoğan, "Eşim Erdoğan'ın himayesinde yürütülen sıfır atık projesiyle çevre ve atık bilincini yaygınlaştırmaya çalışıyoruz. Gelecek kuşakların bize emaneti olan çevrenin korunması noktasında siz dostlarımızdan gerekli desteği bekliyoruz" dedi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, elçilerle en son iftarı Türkiye 14-28 Mayıs'ta yapılan genel seçimlerin hemen arifesinde bulunduğunu hatırlattı. İftarda sizlere dalga dalga büyüyen zaferin seslerini duyduğumuzu söylediklerini belirten Erdoğan, "Yaşadığımız asrın felaketi 6 Şubat depremlerine rağmen Mayıs seçimlerini yüzde 90 bulan rekor katılım oranıyla tam bir demokrasi şöleni havasında gerçekleştirdik. Seçimlerin ikinci turunda yüzde 52 aşan oy oranıyla aziz milletimizden beş sene daha Türkiye'ye ve kendisine hizmet etmeye çalıştık. Tıpkı geçen seneki gibi bugünkü iftar programımızı da yine bir seçim sürecinde yapıyoruz. 31 Mart mahalli idareler seçimlerinde amacımız son 22 yıldaki yirmi 28. sandık zaferimize imza atmaktır. AK Parti ve Cumhur İttifakı olarak yerel yönetimler boyutunda da inşallah neticeler elde edeceğimize inanıyorum" şeklinde konuştu.

Kuyumcular altın bulamadı Darphane çift vardiya yaptı

Altın talebindeki güçlü artış, arz-talep dengesini bozdu. EKONOMİ gazetesinin edindiği bilgiye göre, elinde ziynet altını kalmayan birçok kuyumcu son günlerde alım taleplerini karşılayamadı.

Yener KARADENİZ/İSTANBUL

Bir çok kuyumcunun altın bulamaması üzerine harekete geçen İstanbul Kuyumcular Odası, Darphane yönetimi ile bir araya geldi. Oda başkanı Mustafa Atayık, Darphane'nin haftasonu fazla mesai yaptığını, pazartesi den itibaren de çift vardiyaya geçtiğini söyledi.

Geçen hafta altın fiyatlarında meydana geçen artışın fiziki altın talebine yansıması, arz-talep dengesini bozdu. Birçok kuyumcunun altın bulamaması üzerine harekete geçen İstanbul Kuyumcular Odası, Darphane Genel Müdürü ve yöneticileri ile bir araya geldi. Konuyla ilgili EKONOMİ Gazetesine açıklama yapan İstanbul Kuyumcular Odası Başkanı Mustafa Atayık, Darphane yönetiminin de sorunların farkında olduğunu belirterek, toplantının ardından cuma ve cumartesi günleri Darphane'nin fazla mesai yaptığını, pazartesi den itibaren de üretimde çift vardiyaya geçtiğini söyledi. Atayık, "Haziran ayında Kartal'daki fabrikanın devreye alınmasıyla kuyumcuların tüm altın talepleri karşılanabilecek" dedi.

Gram altın fiyatları ons altın fiyatlarının artması ile 2 bin 200 TL sınırını aşarak rekor kırmış, bu da talebin artmasına yol açmıştı. İstanbul Kuyumcular Odası Başkanı

Mustafa Atayık, “Kapalıçarşı, Kuyumcukent, semt kuyumcuları ve iletişim halinde olduğumuz Türkiye’nin diğer illerindeki kuyum işletmelerinin de aynı şekilde etkilendiği ve yoğunluk yaşandığı gözleniyor” dedi. Tüketicilerin düğün/dernek ve özel talepleri dışında, trendin sarrafiye ürünler bazında geliştiğini dile getiren Atayık, özellikle yatırım ürünlerine talebin fazla olduğunu belirterek, bu durumun, aynı zamanda Darphane üretimine de yansıdığını dile getirdi. Atayık’ın verdiği bilgilere göre gram ve adet bazında altın üretiminde pandemi dönemi hariç, her yıl, bir önceki yıla göre yüzde 100 artış yaşanıyor.

Vatandaş altınını bozdurmuyor

Son verilere göre de yarımılık, birlik, iki buçukluk ve beşlik Cumhuriyet ziynet altını üretimi şubat ayında 2 milyon 789 bin 487 adete çıkarak geçen yıl mayıs ayından bu yana en yüksek seviyeyi görmüş oldu. Artan üretime rağmen bir çok ilde fiziki altın arzında hala sıkıntı yaşandığı belirtiliyor. Atayık, konuyla ilgili şu bilgileri verdi: “Birçok ilde fiziki altın bulmak konusunda sorun olduğu yönündeki tespitler, vatandaşların sahip olduğu altını bozdurma yönünde irade göstermedikleri, aksine kolay erişilebilir Darphane basımı sarrafiye ürünlerine talebin arttığı şeklinde.

Bu yönde bize gelen diğer kuyumcu oda ve derneklerin ve İstanbul esnafının sorunlarını aktarmak üzere Darphane Genel Müdürü ve yöneticilerinin Oda’mızda sektörle bir araya getirdik. Piyasada sorunların farkındalar. Ayrıca, toplantıda konuşulan tüm konularda geri dönüş yapacaklarını, bazı konularda Oda ve Dernek Başkanlarımızın görüşlerine başvuracaklarını söylediler” dedi.

Ana etkenlerden biri de altın ithalatına konulan kota

31 Mart yerel seçimlerine kadar talep yönündeki hareketliliğin devam etmesini bekledikleri bilgisini de paylaşan Atayık, “Seçimden sonra da yaz aylarında düğün/dernek sünnet ihtiyaçları gibi rutin ihtiyaçların yoğunluğu yaşanabilir. Ancak, bu doğal bir talep artışıdır. Her yıl belirli dönemlerde kuyum işletmeleri bu yoğunluğu yaşıyor” şeklinde konuştu. Artan altın talebine yol açan ana etkenlerden birinin de altın ithalatındaki kota uygulaması olduğunu belirten Atayık, şu bilgileri paylaştı: “Kota uygulanacağını piyasada duyulmasının akabinde, gelecek endişesi duymadan hammadde ihtiyacını karşılamak isteyen sektör temsilcileri ve kota nedeniyle fiyat artışını öngören yatırımcılar/tüketiciler, alım yönünde irade gösterdiler. Bu talep artışı ülkemizde altın fiyatlarının dünya fiyatlarına göre, kiloda 3 bin dolar civarında farklı seyretmesine, üreticilerin maliyet artışlarına, ihracatın fiyat dezavantajı nedeniyle olumsuz etkilenmesine yol açmıştır.”

TL ve KKM’den kaçan vatandaşlar altın yatırımına yöneliyor

Peki piyasada durum ne, talep en büyük altın ticaret merkezlerinden Kapalıçarşı’ya nasıl yansıyor? Kapalıçarşı’da dükkanı olan Altın ve Para Piyasaları Uzmanı Mehmet Ali Yıldırım Türk, geçen hafta arzın hayli sıkıntılı olduğunu belirterek, “Talep de yüksekti. Haftaya yeni başladık, ramazanın da etkisi var ama arz da yok şu an. Ürün bulunamıyor” dedi. Geçen haftaya bakıldığında talepte önemli oranda artış

yaşandığını anlatan Yıldırımürk, “Darphane’den Cumhuriyet altını, çeyrek altınlar çıktı ama daha vitrinlere konulamadı. Biraz onun faydası oldu ama henüz piyasaya yayılmadı. Bir önceki hafta müşterilerin yüzde 70’i alıcı yüzde 30’u da satıcıydı. Geçen hafta yüzde 90 alıcı yüzde 10 satıcı vardı. Alım yönünde gelişti talep. İşlem hacmi açısından bir şey söylemek zor ama işlem adedinde önemli oranda artış yaşandı” diye konuştu. Önümüzdeki dönem beklentileri konusunda ise Mehmet Ali Yıldırımürk, şu ifadeleri kullandı: “Ramazan rehaveti tüm piyasalarda olduğu gibi bizde de var. Piyasa yarından sonra kendini bulur ancak fi yat konusunda bir düzeltme bekleniyor. Bir taraftan da döviz fi yatları seçimden sonra çok yükselir düşüncesi ile TL’den ve KKM’den kaçanlar altına yöneliyor. Bu anlamda altın talebi daha fazla.”

Yabancı bankalar Merkez Bankası'ndan faiz artışı bekliyor

Seçimlere çok az bir süre kala ekonomide de hareketlilik arttı. Kredi kanalları zorunlu karşılık adımları ile sıkılaştırılırken yabancı banka ve finans kuruluşları yayımladıkları raporlarda ilave faiz artışının kaçınılmaz olduğunu dile getirmeye başladı.

Bu kapsamda Bank of America ekonomistleri, yayımladıkları bir araştırma raporunda Merkez Bankası'nın Nisan ayında 300-500 baz puanlık faiz artırma ihtimali olduğunu belirtti.

İlave faiz artışlarının řu aşamada baz senaryoları olmadığını belirten ekonomistler, TCMB'nin seçtiğı patika ne olursa olsun, ikinci yarıda Türk varlıklarında "iyimser olmak için alan olduğunu" düşünüyor. Ekonomistler politika faizinde daha fazla artışın enflasyon beklentilerinin daha iyi yönetilmesine yardımcı olacağını ve TCMB'ye olan güvenin artmasına neden olacağını belirtti.

Deutsche Bank: Faiz yüzde 50'ye çıkabilir

Merkez Bankası'ndan faiz artışı bekleyen bir diğeryabancı banka ise Deutsche Bank, oldu. Banka Türkiye'deki enflasyon dinamiklerindeki gidişat nedeniyle politika faizi tahminini revize etti. Banka, TCMB'nin mart toplantısında, faiz oranlarını %45'ten %50'ye çıkarabileceğini öngördü. Analistler, raporda, "Politikalar doğru yönde ilerliyor.

Fitch'in son kredi notu artışı da ortodoks politikalara dönüşün bir yansıması. Ancak kısa vadede ekonomide zorluklar devam ediyor. Bunların arasında kalıcı enflasyonist baskılar ve bankanın net rezervlerindeki belirgin düşüş de var. Yaklaşmakta olan yerel seçimler belirsizlik oluşturuyor. TL'deki değer kaybının Döviz talebini artıracak endişesi de var" ifadesini kullandı.

Fitch Analisti Morales'ten not açıklaması

Fitch Türkiye Analisti Morales'ten not açıklaması Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Fitch Ratings'in Kıdemli Direktörü ve Türkiye Analisti Erich Arispe Morales, Fitch Ratings'in geçen hafta Türkiye'nin kredi notunu 'B'den 'B+'ya ve not görünümünü "durağan"dan "pozitif"e çıkarmasının ardından açıklamalarda bulundu.

Türkiye'nin mevcut ekonomi politika ekseninin daha dayanıklı olduğuna ve politikaların sürdürüleceğine güvenlerinin arttığını söyleyen Erich Arispe Morales, "Politika değişikliğinin etkinliği, rezerv seviyelerindeki iyileşme, dolarizasyonu artırmadan Döviz korumalı mevduatların azaltılması, cari açığın düşürülmesi ve enflasyon beklentilerinin hafifletilmesine ilişkin gelişmeler, geçen hafta cuma günü açıkladığımız değerlendirmemizi doğruluyor." dedi.

Fitch Ratings'in geçen yıl eylülde Türkiye'nin kredi notunu 'B' olarak teyit ettiğini ve not görünümünü "negatif"ten "durağan"a çıkardığını belirten Morales, "Bu kararımız, Türkiye'nin ekonomi politikalarındaki değişimin makroekonomik ve finansal istikrarsızlık riskini azaltmada tutarlı olduğu yönündeki değerlendirmemizi yansıtıyordu. Eylülden bu yana mevcut politika ekseninin daha dayanıklı olduğuna ilişkin daha yüksek güvenimiz var." diye konuştu.

Tarımda çok zorlu bir sürece giriliyor

Ali Ekber YILDIRIM

13 Mart 2024 Çarşamba

Deyim yerindeyse ülkeyi bir uçtan bir uca geziyorum. Çiftçilerle, sanayicilerle, ihracatçılarla sohbet ediyorum. Onların anlattıklarını dinliyorum. Tek kelimeyle özetlemek gerekirse, tarımda çok zor bir sürece giriliyor. 2024 yılı, birçok sektör için olduğu gibi tarımda da hiç kolay olmayacak.

Son bir ayda Türkiye İş Bankası'nın organizasyonu ile Edirne Uzunköprü'de çiftçilerle, ticaret borsası yöneticileriyle konuştum. Kayseri Tarım Fuarı'nda sadece Kayseri'deki çiftçilerle değil, Yozgat, Nevşehir, Niğde ve diğer illerden gelen çiftçilerle sohbet ettik. TÜYAP'ın düzenlediği ve İş Bankası'nın organizasyonu ile çiftçilerle sohbet ettiğimiz Konya Tarım Fuarı'nda çiftçilerle, tarım makinaları imalatçıları ve traktör firmalarının üst düzey yöneticileriyle konuştuk. Kayseri ve Konya Tarım Fuarı'na Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı da katıldı.

Antalya'da Batı Akdeniz İhracatçıları Birliği'nin organizasyonu ile ihracatçılar ve kentin sivil toplum kuruluşlarının yöneticileri ile bir araya geldik.

Antalya Büyükşehir Belediyesi'nin düzenlediği kooperatifçilik zirvesinde kooperatif başkanları ve yöneticilerle buluştuk.

En büyük sorun belirsizlik

Hepsini tek tek yazmak yerine bütün bu buluşmalardan, konuşmalardan edindiğim bilgileri ve izlenimlerimi özetle şöyle sırlayabilirim:

1-Tarımdaki en önemli sorun belirsizlik. Çiftçi, üretici, sanayici, ihracatçı önünü göremiyor. Yarın ne olacağını bilemiyor. Ürettikleri ürünün fiyatının ne olacağı belli değil. Bazı tarım ürünlerinde ihracat yasağının devam edip etmeyeceği bilinmiyor. Bu belirsizlik ortamında üretimin ve ihracatın yapılamayacağını ifade ediyorlar.

2- Üretim planlaması konusunda net bir bilgi alamadıklarını dile getiriyorlar. Yasal düzenlemeler yapıldı. Üretim planlamasına geçilecek deniliyor. Fakat, nasıl bir planlama olacak? İl bazında hangi ürüne ne kadar üretim izni verilecek? Hangi ürünlerde planlama yapılacak? Bu sorulara yanıt aranıyor. Ancak, genel bazı bilgiler dışında kendilerine bilgi verilmediğini dile getiriyorlar.

Tarım destekleri ne zaman açıklanacak?

3- Tarım destekleri 3 yıllık açıklanacak deniliyor. Desteklemede kriterlerin değişeceği ifade ediliyor. Henüz açıklanmış bir şey yok. Destekler neden açıklanmıyor?

Destekler açıklanmadan tarımsal üretim planlaması nasıl olacak? Bu konuda net bir açıklama yapılması bekleniyor.

4- Tarım sayımı için ilk adım atıldı. Türkiye İstatistik Kurumu ile Tarım ve Orman Bakanlığı Tarım Reformu Genel Müdürlüğü bir protokol imzaladı. Tarım sayımı yapılacak. Fakat sayımın 2026'da sonuçlandırılacağı ifade ediliyor. Sayım yapılmadan tarımsal üretim planlaması nasıl yapılacak? Bilgi, envanter olmadan planlama neye göre yapılacak?

Çiftçi üretmekten değil, ürünün elinde kalmasından korkuyor

5- Gezdiğim bu bölgelerin ana ürünü tahıl. Buğday, arpa, mısır üretimi çok yaygın. Bu ürünlerde üretim konusunda bir sorun şimdilik görülüyor. Toprak Mahsulleri Ofisi'nin tahminleri doğru çıkarsa buğdayda üretim rekoru kırılabilir. Çiftçi üretmekten değil, ürünün elinde kalmasından korkuyor. Ürünün değeri satılamamasından endişeli.

6- Geçen yıl Toprak Mahsulleri Ofisi hububatta tarihinin en yüksek alımını yaptı. Toplamda 13 milyon ton hububat aldı. Bunun neredeyse tamamı buğday. Ofis'in depoları hınca hınç dolu. Ürün koyacak yer yok. Yeni mahsul buğday nereye hangi depoya konulacak? Depolardaki stoklar erimeden buğday veya diğer ürünler nereye konulacak? Bu kısa sürede depolardaki stoğu eritmek mümkün mü? Bunun önlemleri alındı mı, alınıyor mu? Önlem alınmazsa TMO'dan randevu almak geçen yıldan daha da zor olacak. Çiftçi şimdiden bunun endişesini yaşıyor.

Dünyada fiyatlar düşerken yeni sezonda fiyat ne olacak?

7- Dünyada tahıl başta olmak üzere birçok ürünün fiyatı düşüyor. Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) verilerine göre tahıl fiyatı endeksi Ocak 2023'ten Ocak 2024'e kadar son 1 yılda yüzde 18,6 geriledi. Makarnalık buğdayın tonu son 1 yılda 455 dolardan 400 doların altına 382 dolara düştü. Yüzde 16,15 gerileme yaşandı. Karadeniz (Rusya, Ukrayna) buğdayının tonu aynı dönemde 299 dolardan 210 dolara kadar düştü. Kayıp yaklaşık yüzde 30 civarında. Mısır fiyatındaki düşüş yüzde 30 ile 41 arasında değişiyor. Karadeniz Bölgesinde mısır fiyatı 1 yılda ton başına yüzde 30 düşüşle 276 dolardan 195 dolara geriledi. Arjantin menşeli mısırın fiyatı 313 dolardan 183 dolara kadar düştü yani kayıp yüzde 41'in üzerinde. Rus, Ukrayna(Karadeniz) arpa fiyatı 275 dolardan 185 dolara düşerken, Fransa menşeli arpanın fiyatı ton

başına 328 dolardan 204 dolara düştü. Fiyatlar bu kadar düşerken yeni hasat döneminde ürün fiyatları ne kadar artırılabilir? Seçim olmadığı da dikkate alındığında alım fiyatlarının düşük kalacağı endişesi güçleniyor.

Ayçiçeğinde vergi indirimi endişesi

8- Trakya ve İç Anadolu Bölgesi'nin en önemli ürünlerinden birisi olan yağlık ayçiçeğinde Rusya ve Ukrayna'da tonu 1120 dolar olan ham ayçiçeği yağı 800 dolar seviyesine geriledi. Ayçiçeği tohumu ise aynı dönemde ton başına 555 dolardan 420 dolara kadar düştü. Cumhurbaşkanlığı'nın 26 Ocak 2024 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan kararı ile tarife kontenjanı açıldı. Bu kapsamda 15 Nisan 2024 tarihine kadar 100 bin ton yağlık ayçiçeği tohumu ithalatında gümrük vergisi yüzde 27'den yüzde 12'ye düşürüldü. Aynı karar ile 250 bin ton ham ayçiçeği yağı ithalatında ise gümrük vergisi yüzde 36'dan yüzde 22'ye düşürüldü. Üreticiler bu uygulamanın üreticiyi olumsuz etkileyeceğini, talebin azalacağından ve fiyatın düşük oluşacağından endişe duyuyor.

TMO'nun buğday ihalesine düşük fiyat

9- Toprak Mahsulleri Ofisi, stoklarındaki buğdayı elden çıkarmak için ihracat ihaleleri yapıyor. Daha önce 2 Şubat'ta 150 bin ton makarnalık buğdayı ihracat ihalesi ile satan Toprak Mahsulleri Ofisi, 11 Aralık'ta yine 150 bin ton makarnalık buğday ihracatı için ihale yaptı. Ancak gelen fiyatlar düşük olduğu için bu ihale onaylanmadı. İlk ihalede ton başına 380-400 dolar olan fiyat bu ikinci ihalede 270-300 dolara kadar düştü. Verilen bu fiyatlar yeni sezon için belirleyici olur mu?

Hayvancılıkta sıkıntı büyüyor

10- Hayvancılık tarafında çok büyük sıkıntı var. Tarım ve Orman Bakanlığı 600 bin baş besilik sığır ithalatının planlandığını duyurduktan sonra canlı hayvan ve et fiyatı artmaya başladı. Artan fiyatlar nedeniyle üreticiler fırsatçılıkla suçlandı. Bazı üreticilerin hayvanlarını kesmeyerek fiyatı artırmaya çalıştığı iddia edildi. Ancak yayınlanan görüntüler üreticinin hayvanını kestirmek için sıra beklediği anlaşıldı. Sosyal medyada karkas et fiyatı ile ilgili açıklama ve yorum yapan üreticilerin çiftliklerine maliye müfettişleri gönderildi. Ramazan öncesi tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı, Rekabet Kurumu Başkanı Birol Küle et fiyatlarının artırılmaması için adeta üreticiyi tehdit etti. Karkas et fiyatları artmaya devam ediyor. Üreticiler ise, fiyat artışının artan maliyetlerden kaynaklandığını, zamanında tüm uyarılara rağmen anaç hayvan kesiminin durdurulmadığı için bugün yeterince hayvan olmamasından dolayı fiyat artışı olduğunu ifade ediyor.

Özetle, tarımda çok zorlu bir sürece giriliyor. Bu süreçte üreticiyi ve tüketiciyi koruyacak, üretimi sürdürülebilir kılacak şeffaf ve doğru politikalara ihtiyaç var. Özellikle seçimden sonra sıkı mali politikalar uygulayacağını her fırsatta dile getiren Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'e tarımın hassas durumu dikkate alınarak adım atılması gerektiğini hatırlatmakta yarar var.

Deprem bölgesindeki çiftçilerin istekleri

Yüzyılın felaketi olarak adlandırılan 6 Şubat depremlerinin yaraları sarılmaya çalışılıyor. Tarım sektörü depremde en çok etkilenen sektörlerden birisi. Bölgeye gittiğimizde çiftçilerin isteklerini taleplerini dile getirmiştik. Geçen hafta 8 Mart'ta Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nde sektör temsilcileriyle buluştu. Bu toplantıda Hatay'dan gelen borsa yöneticileri iki önemli isteği dile getirdi.

Bunlardan ilki; Amik Ovası'ndaki tarım arazilerinin sulanması için Reyhanlı Barajı'nın acilen tamamlanmasıydı. Türkiye için stratejik öneme sahip ürünlerden biri olan pamuk, Amik Ovası'nda ekilemez hale geldi. Çiftçinin ekim, dikim, bakım maliyetleri çok arttı. Çiftçiler para kazanamaz duruma geldi. Maliyet artışındaki en önemli kalem enerji sorunu. Arazilerin sulaması, Derinkuyu'dan enerji gücüyle 200 metre ile 500 metre derinlikteki kuyulardan su çekilerek yapılıyor. Sadece enerji maliyeti 100 dönüm arazinin sulanması için 200-250 bin lira civarında. Çukurova, Şanlıurfa gibi baraj suyu ile sulamanın yapıldığı alanlarda 100 dönüm için ödenen sulama bedeli 30-40 bin lira civarında. Hatay çiftçisi 100 dönüm arazi için diğer bölgelerden 200 bin lira daha fazla ödemek zorunda kalıyor. Sulanan arazinin 600 bin dönüm olduğu düşünüldüğünde çok büyük maliyet farkı var. Bu sıkıntıdan kurtulmanın tek çaresi Reyhanlı Barajı'nın bir an önce bitirilip çiftçinin baraj suyu ile arazisinin sulaması. Baraj devreye girinceye kadar Amik Ovası çiftçilerine bölgesel destek verilmeli.

İkincisi, ülke ihracatının lokomotifi olan tekstil sektörünün birinci basamağı çırçır işletmeleridir. Yaşanan deprem nedeniyle Hatay'daki çırçır fabrikalarının neredeyse tamamı yıkıldı. Bu işletmelerin yeniden faaliyete geçmesi için devletten birkaç yıl ödemesiz düşük faizli kredi verilmesi isteniyor. Çırçır işletmeleri çalışmadığında üretici pamuğunu satamıyor ve dışarıdan pamuk ithal ediliyor. Bu nedenle bir an önce bu işletmelerin çalışır hale getirilmesi gerekiyor.

Şekerpancarında frene basma yılı

Son bir ayda gezdiğim bölgelerin en önemli ürünlerinden birisi de şekerpancarı. Kayseri tarım Fuarı'nda Türkiye İş Bankası standında Kayseri Şeker Yönetim Kurulu Başkanı Hüseyin Akay ve yönetim kurulu üyeleriyle sohbet ederken şekerpancarı ile ilgili özetle şu bilgileri verdi:

"Bu sene şekerde ve şekerpancarında frene basma yılı diyebiliriz. Şeker fabrikalarında kota fazlası var. Şeker satışlarında ciddi sorunlar yaşanıyor. Çünkü fiyat çok düştü ve ciddi bir stoktan söz ediliyor. Türkiye'de kampanya döneminde ortalama aylık 250 bin ton şeker satılırken, Eylül ayında başlayan kampanyadan bugüne 800 bin tonluk satış yapıldı. Normalde kampanyanın ilk 4 ayında üretimin en az yarısı satılıyordu. Yani şu anda 500-600 bin ton eksik satış söz konusu. Bununda temel nedeni ithalatın yüksek olması, geçen yıl 400 bin ton şeker ithalatı izni

verilmişti. Ama Dahilde İşleme Rejimi (DİR) ile birlikte 900 bin ton kadar ithalat oldu. İşte aradaki fark zaten görülüyor. Yani ithalat yapıldığı için içerdeki şekeri satamadık.

Yine yüksek yoğunluklu tatlandırıcı ithalatında da ciddi bir artış oldu. Önceki sene ithalat 2 bin 900 ton iken geçen sene bu 4 bin 400 ton oldu. Bu ithalat, Kayseri Boğazlıyan ve Turhal Şeker fabrikalarının üretimi kadar bir şeker pancarına denk geliyor. Yani 550 bin ton pancar şekerine eşdeğer. Dolayısıyla bu da yine bir üretim fazlası olmasına neden oldu.

Bir yandan ithalat artarken diğer yandan şeker pancarı ve şeker üretiminde tüm zamanların en yüksek üretimi gerçekleşti. En yüksek üretimin olduğu bir dönemde yapılan bu ithalat tabii ki içerdeki şeker üreticisini, dolayısıyla pancar çiftçisini sıkıntıya sokuyor. Şeker fiyatlarına bakıldığında Ağustos 2023'te şekerin kilosu 27 lira iken 20 Şubat'ta 21,50 liraya kadar düştü, yüzde 20 civarında bir iskonto uygulanıyor. Türk Şeker, fiyatları daha yeni 23 lira 16 kuruşa getirdi. Yaşanan bu gelişmeler ve eldeki stok nedeniyle şeker üretiminde dolayısıyla pancarda bu sene frene basma yılı diyebiliriz. Üretimin daha az olması bekleniyor.

Cari dengede bir iyi bir kötü haber...

Alaattin AKTAŞ

13 Mart 2024 Çarşamba

Merkez Bankası önceki gün baz etkisinin ne olduğunu ve verileri nasıl etkilediğini anlatan bir video yayınlamıştı. O videoda vurgulanmak istenen aslında enflasyona etkidi. Aylık oran gerilemeden, hatta artarken yıllık oranın baz etkisiyle düşebileceğine dikkat çekilmişti.

Merkez Bankası'nın enflasyon için dile getirdikleri dün açıklanan cari işlemler dengesi verilerinde bire bir yaşandı.

Cari açık ocak ayında önceki aya göre arttı, ancak yıllık bazda hızla geriledi. Ocak ayındaki cari açık 2.6 milyar dolar oldu. Aralık ayındaki açık 2.1 milyar dolardı.

Aylık açık ocakta bir önceki aya göre arttığı halde yıllık açıktaki çok hızlı bir gerileme yaşandı. Aralık ayında 45.4 milyar dolar olan yıllık açık, ocak ayında 37.5 milyar dolara indi.

Çünkü son on iki ayın toplamını gösteren yıllıklandırılmış cari açıktan geçen yılın ocak ayındaki 10.4 milyar dolarlık şimdiye kadarki aylık bazda kaydedilmiş en yüksek açık çıkmış, onun yerine bu ocak ayındaki 2.6 milyar dolar girmişti.

Yani aylık açık bir önceki aya göre artarken, yıllık açık hızla gerilemiş oldu. Böylece baz etkisinin ne olduğunu bir kez daha gördük.

İyi ve kötü haberlere gelince...

İyi haber, yıllık cari açığın ocak ayında 2022'nin ağustosundan sonraki dönemin en düşük düzeyine inmesi.

Kötü haber, aylık açığın artış göstermesi.

Kötü habere bir ek; altın ve enerji hariç cari fazla da aralık ayına göre geriledi. Üstelik altın ve enerji hariç cari fazla kasım hariç son altı ayın en düşük düzeyinde gerçekleşti. İyi ve kötü haberleri toplarsak...

İyi haber yine de ağır basıyor ve yıllık cari açığın 37.5 milyar dolara gerilemesi olumlu bir gelişme sağlandığını gösteriyor.

Finansman cepten!

Cari dengede ocak ayında 2.6 milyar dolarlık açık verildi, finansman kaleminden giriş 4.4 milyar dolar oldu, aradaki 1.9 milyar dolarlık fark da negatif net hata noksanına gitti.

Finansman kaleminden giriş 4.4 milyar dolar görünüyor ama şeytan ayrıntıda gizli!

Brüt finans hesabı olarak ayrı bir kalemde gösterdiğimiz finans hesabında giriş yok, tam tersine çıkış var. Ocak ayında bu kalem kapsamında doğrudan yatırımlardan 661 milyon, portföy yatırımlarından 1.1 milyar dolar geldi ama diğer yatırımlarda nette 3.5 milyar dolarlık çıkış oldu. Böylece brüt çıkış 1.8 milyar doları buldu.

Gereken finansmanı nasıl sağladığımız ise açık; Merkez Bankası rezervine başvurduk, yani cepten yedik! Ocak ayında Merkez Bankası rezervinden 6.2 milyar dolarlık kullanım gerçekleşti.

2024 hedefi 34.7 milyar dolar

2024-2026 orta vadeli programına göre bu yılın cari açık hedefi 34.7 milyar dolar.

Yıllık açığın altın hariç ise 22.2 milyar dolarda kalması öngörülüyor.

Geçen yıl altın hariç cari açık 19.7 milyar dolardı.

2024 yılındaki parasal olmayan net altın ithalatı 25.7 milyar dolar olarak gerçekleşmişti. Altın ithalatı cari açığın en büyük nedenlerinden biri ve bu ithalatın azaltılması yönünde bir dizi adım atılıyor, belki önümüzdeki dönemde bu adımların devamı da gelecektir. Çünkü bu yılki net altın ithalatının 12.5 milyar dolarda kalması öngörülüyor. Yani geçen yılki ithalatın yarı yarıya azaltılması amaçlanıyor.

Hem zaten altın ithalatı hariç cari açıkta azalma değil artış öngörülüyor. Toplam açığın, altın ithalatındaki sınırlama sayesinde azalması bekleniyor.

Cari işlemlere iyi başlangıç... (Milyon dolar)

	Ocak		Yıllık	
	2024	2023	2024	2023
A-Cari işlemler hesabı	-2.556	-10.423	-37.516	-52.640
a-Dış ticaret dengesi	-4.448	-12.625	-78.612	-93.672
İhracat	19.721	19.201	251.449	254.925
İthalat	24.169	31.826	330.061	348.597
b- Diğer	1.892	2.202	41.096	41.032
B-Sermaye hesabı	33	-14	-158	-49
C-Finans hesabı (net)(*)	-4.421	-10.216	-48.769	-28.920
a-Finans hesabı (brüt)(*)	1.786	-875	-49.876	-32.832
Doğrudan yatırımlar	-661	-163	-5.140	-8.425
Portföy yatırımları	-1.086	-469	-8.944	12.181
Diğer yatırımlar	3.533	-243	-35.792	-36.588
b-Rezerv varlıklar(**)	-6.207	-9.341	1.107	3.912
D-Net hata ve noksan	-1.898	221	-11.095	23.769

(*) Döviz girişi yükümlülük artışı anlamına geldiği için negatif, çıkış ise yükümlülük azalışını gösterdiği için pozitif işaret alıyor. (**) Eksi, rezervden kullanımı, artı rezerve ekleme yapıldığını gösteriyor.

Dönüşüm balon oldu

Mine ATAMAN

13 Mart 2024 Çarşamba

Ukrayna Rusya savaşı nedeniyle geçtiğimiz yıl AB’li yetkililer tarafından önerilen “duş almama, daha çok giyinme” gibi ilginç enerji tasarrufu tedbirleri meyvelerini verdi, yüzde 18 tasarruf sağlandı. AB Enerji Bakanları Konseyi bu yıl da tasarruf tedbirlerine devam dedi.

Metanı azaltacak yem

Avustralya’daki dünyanın ilk karbon nötr hayvan çiftliği Jigs Farm emisyonlarını dengeleyemiyor. Hayvan çiftliklerinde başlangıçta yaratılan karbon nötr halinin sürdürülebilir olmadığı ortaya çıktı. Sulak alanlar ve yaban hayat koridorlarıyla biyoçeşitliliği korumaya çalışan çiftliğin kuruluşunda dikilen ağaçların karbon nötrleme özelliği “azalan getiriler yasası” gereği giderek düştü.

Birincil Endüstriler İklim Sorunları Merkezi metanı yüzde 80 azaltabilecek deniz yosunundan inek yemi, nitrat katkı maddeleri gibi çeşitli gaz azaltıcı yem alternatifleri üzerinde çalışıyor. Sığırlara maske de yolda. Syngenta Maersk’in eko teslimatıyla karbon ayak izini düşürecek. Lojistik devi Maersk 2024’den itibaren küresel karbon ayak izinin yüzde 3’ünden sorumlu operasyonlarında biyoyakıt kullanmaya başladı.

Kore helal ticarete göz dikti

Güney Kore film, müzik endüstrisi, gastronomi derken şimdi de dünyanın “helal güç merkezi” olmaya aday. Malezya’daki dünyanın en büyük Uluslararası Helal Fuarı MIHAS’a deniz yosunundan hijyenik pedler, sığır eti, noodle gibi ürünlerle katıldı.

Güney Kore Tarım, Orman ve Köy İşleri Bakanına göre “helal ticaret” Kore için bir fırsat, yatırım yapmak isteyen girişimcilere destekler “kaz gelecek yerden tavuk esirgenmez” kıvamında. New Culture şirketinin ürettiği dünyanın ilk hayvansal olmayan kazein proteini ABD Gıda ve İlaç İdaresi FDA tarafından onaylandı.

Hayvansal hiçbir hammadde kullanılmadan üretilen kazein proteini sütle aynı tada, dokuya ve işlevselliğe sahip, karbon ayak izi neredeyse sıfır. Son yıllarda tüm

markalar çevre dostu, tüm ambalajlar biyobozunur. Gerçekte öyle mi? AB “çevre dostu, geri dönüşüm” ifadelerinin kanıtla desteklenmediği sürece yasaklanması gerektiğini düşünüyor. Fransa yüksek düzeyde kirletici ürünlere “zorunlu karbon etiketi” uygulamasını başlattı.

İstilacı balonlarla mücadeleye tam destek

Tarım ve Orman Bakanlığı iklim değişikliği kaynaklı popülasyonu artan istilacı deniz türleriyle mücadele için balon balığı avcılık desteğini yüzde 100 diğer istilacı türlerde yüzde 400 artırdı.

Desteklemeler sayesinde 183 bin ton balon balığı yakalanırken 14 milyon yeni istilacının denizlere girmesi engellendi. Sucul istilacılar sıcaklık nedeniyle hızlı çoğalıyor, gözlerini Karadeniz’e dikmiş durumdadır. Balon balıkları da dönüşüyor. Girişimcilere ücretsiz dağıtılıyor. Çanta, ayakkabı yanında ilaç sanayiinde de kullanılıyor.

Peynir altı suyundan altın

Bilimin etkin çabalarıyla geri dönüşüm altın çağını yaşamaya aday. Dönüşü olmayan bir tek Cemal Safi'nin “dönüşü olmayan gidişin olsun” şiiri kaldı. Her şey bir şeye dönüşüyor. Advanced'de yayınlanan bir çalışmaya göre peynir altı suyundaki protein lifleriyle metalden yapılmış telefon ve bilgisayarlardaki saf altın geri dönüştürüldü.

2023 yılında 61,3 milyon elektronik atık üretildi. Kilolarca altın demek, altına hücum. Bilim insanları “Endüstriyel Modernite Endeksi” oluşturdu. Endekse göre bir ülkenin kendisini dönüştürme yeteneği sadece finansal güçle olmuyor. İklim felaketi, çevresel etkiler, insan refahı, biyoçeşitlilik gibi çeşitli parametreler var. 63 ülkede binlerce veri seti toplandı işlendi.

İsveç, İspanya, Brezilya, Nikaragua endeksi en yüksek çıkan ülkeler. İnançlar, gelenekler ve kurumlar ülkelerin değişiminin önündeki temel engeller. Güney Kore’de toplumsal uygulamalar Etiyopya’da inançlar değişimin düşmanı. Brezilya ve Kolombiya gibi ülkelerde etkin kamu desteği değişimi tetikliyormuş.

Türkiye “parayla saadet olmazla, paranın satın alamadığı yoktur ikilemi arasında. Ezcümle; havadisler, niyetler, haleti ruhiyeler türümüz için umut vadediyor olsa da, hayat hala ilgiye muhtaç. O zaman açılınsın Zimem defterleri kapansın gönül borçları. Hala var ise tatlınsın gözyaşları. Hoş gelsin Ramazan.

Abdulkadir Selvi

CHP parayı kuruşu kuruşuna ödemiş

ABD’de İkiz Kuleler vardı.

Dubai’de dünyanın en yüksek kulesi olan Burç Halife var. Buna bir de CHP’lilerin para kulesi eklendi.

Seçim sürecinde ortaya çıkan bu tür şeylere kuşkuyla yaklaşıyorum. O nedenle sosyal medyada CHP’lilerin para sayma görüntülerini izleyince önce mesafeli yaklaştım. CHP İstanbul İl Başkanlığı’nın açıklaması ise bu işin arkasında başka şeyler var duygusuna neden oldu. Bir de deste deste Euro’ların olduğu görüntüler ortaya çıkınca bu işin devamında ne gelecek diye merak ettim. CHP kulislerine uzandım. Burnuma tuhaf kokular geldi.

MECLİS’TE POŞET İÇİNDEKİ DOLARLAR

Aynen Meclis’te bir milletvekilinin odasında poşet içinde unutulmuş 250 bin dolar olayı gibi. Seçimlere giderken Özgür Özel’in genel başkan seçilmesiyle birlikte partinin en güçlü isimlerinden biri haline gelen Veli Ağbaba’nın isminin geçmesi CHP’yi karıştırdı. Seyit Torun isminin karıştırılmasına tepki gösterdi. Haklıydı. Çünkü onun değil, başka bir CHP milletvekilinin odasında unutulmuştu içi dolar dolu poşet. Bakalım Meclis Başkanlığı’nın soruşturmasından ne çıkacak?

SHP’Yİ YIPRATMIŞTI

CHP son günlerde parasal konularla gündeme gelmeye başladı. SHP’nin sonunu getiren İSKİ skandalı ve “müteahhitler partisi”ne dönüşmesiydi. SHP’nin Çankaya’da yapılan genel merkez binası için bile birçok şaibe gündeme getirilmişti. Koalisyon hükümetinde Bayındırlık Bakanlığı’nı alan SHP’nin genel merkez binasını müteahhitlere yaptırdığı öne sürülmüştü. SHP, CHP ile birleşerek siyasete veda etti. Ama İSKİ skandalı nedeniyle CHP, İstanbul’da 25 yıl seçimleri kazanamadı. Para işleri kötüdür. Hele bir siyasi parti için felakettir.

AYDINLATILMALI

O nedenle öncelikle CHP'lilerin bu işin aydınlatılması için çaba göstermesi gerekir. İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı para sayma görüntüleri için soruşturma açtığına göre, o dönemin sorumluları ve 4 saat boyunca para saymaktan kolları yorulan şahıslar olayın aydınlatılması için çaba göstermelidir.

Bu olayla ilgili hukukçularla konuşuyorum. Ortada soruşturulması gereken bir değil iki olay olduğunu söylüyorlar.

1- Kule yapılacak kadar çok olan, say say bitmeyen paralar.

2- CHP İstanbul İl Başkanlığı'nın açıklamasında yer alan ofisinde paraların sayıldığı Avukat Gökhan Taşkapan'ın görüntüleri kullanarak bazı CHP İstanbul İl yöneticilerine şantaj yaptığı iddiası.

Şantaj suçtur. Eğer Taşkapan şantaj yaptıysa CHP yöneticilerinin neden savcılığa suç duyurusunda bulunmadıkları ise çok önemli bir soru işaretidir.

KILIÇDAROĞLU, KUŞOĞLU VE KAFTANCIOĞLU KONUŞMALI

CHP İstanbul İl Başkanlığı'nın açıklamasında, paraların il başkanlığı binasının alımıyla ilgili olarak düzenlenen yardım kampanyasındaki paralar olduğu ifade ediliyor.

O dönem CHP Genel Başkanlığı koltuğunda Kılıçdaroğlu oturuyordu. İstanbul İl Başkanı Canan Kaftancıoğlu'ydu. CHP'de İdari ve Mali İşlerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcılığı görevini ise Bülent Kuşoğlu yürütüyordu. Kılıçdaroğlu ve Kuşoğlu hesap uzmanlığından geliyorlar. Bu hesap kitap işini iyi bilirler.

Kılıçdaroğlu'nun partiye resmi hesaplar dışında yardım alınmaması konusunda ne kadar titiz olduğu biliniyor. Bülent Kuşoğlu da aynı ekolden geliyor. Bu konuda hem Kılıçdaroğlu hem Kuşoğlu hem de Canan Kaftancıoğlu konuşmalı.

CHP'NİN KASASINDAN ÖDENMİŞ

CHP kulislerinden edindiğim bilgiye göre, binanın parası CHP'nin resmi hesabından binanın sahibine kuruşu kuruşuna kadar ödenmiş. Bu ödemenin belgesi CHP'nin resmi hesaplarında yer alıyor. Ayrıca 2019-20 yılının hesapları Anayasa Mahkemesi ve Sayıştay'ın denetiminden geçmiş. Tekrar altını çizmek istiyorum; CHP İstanbul İl Başkanlığı'nın parası CHP'nin kasasından ödenmiş. O zaman bu para ne oluyor?

CHP'NİN AVUKATI AÇIKLADI

İl binasının alımında CHP Genel Merkezi'nin avukatı olarak bulunan Mustafa Kemal Çiçek, "Tüm işlemler bankadan yapıldı. Çantada para falan taşınmadı. 30 milyon TL civarında bir rakamda mutabık kalındı. Aralık ayında 25 milyon ödendi. Ocak

2020’de Hazine yardımının gelmesi ile kalan para gönderilerek bina alındı” diye açıklama yaptı.

CHP kulislerinden aldığım bilgi ile Av. Mustafa Kemal Çiçek’in açıklamaları birbiriyle örtüşüyor. O zaman kule yapılan, saatler boyunca sayılan bu para ne? Şimdi bir de deste deste Euro’lar çıktı.

YARDIM KAMPANYASI

CHP İl Başkanlığı’nın açıklamasında, il binasının satın alınması için kampanya başlatıldığı söyleniyor. “Bir Tuğla da Sen Koy” kampanyasında 160 bin TL toplanmış. O para bankada açılan hesaplardan kullanılmış. Çanta içinde avukatlık bürosuna taşınmamış.

İMAMOĞLU’NUN KASASI NE DEMEK

Görüntülerde para saymaktan bileği yorulan Fatih Keleş için Ekrem İmamoğlu’nun yakın adamı denilmesini anlarım da İmamoğlu’nun kasası ne demek? Belediye Başkanı’nın ayrı bir kasası olur mu? Öncelikle Fatih Keleş’in bundan rahatsız olması gerekir. O nedenle Fatih Keleş bu izi silmeli.

KAFTANCIOĞLU KONUŞMALI

O görüntülerde Canan Kaftancıoğlu’nun yardımcısı Özgür Nas ve danışmanı Can Poyraz yer alıyor. İmamoğlu’nun sahibi olduğu İmamoğlu İnşaat’ın Genel Müdürü Tuncay Yılmaz da para sayma görüntüsünden çıktı. Canan Kaftancıoğlu ile Ekrem İmamoğlu birbirleriyle kanlı bıçaklılardı. Canan Kaftancıoğlu, İmamoğlu’na sinkaflı küfretmişti. “Müteahhit” diyordu. Ama o tarihte İmamoğlu yeni seçilmişti ve henüz aralarına kara kedi girmemişti. Binanın alımına öncülük eden Canan Kaftancıoğlu’nun bildiği her şeyi anlatması gerekiyor. Yoksa o da şaibe altına girer.

KAYIP TRİLYON DAVASI

Siyasi partiler 54 bin TL’nin üzerinde bağış alamazlar. Çanta içinde ödeme yapamazlar. Kayıt dışı para toplayamazlar. Eski Başbakanlardan Necmettin Erbakan hakkında kayıp trilyon davası açılmıştı. İki kangal sucuk, bir teneke peynir faturası yüzünden merhum Erbakan yargılanmış 2 yıl 4 ay hapis cezasına çarptırılmıştı. Avukatlık ofisinde düzenlenen üzerinde maddi hatalar olan kâğıtlar resmi evrak muamesesi görmez.

CHP BEDEL ÖDER

O nedenle çanta içindeki para işini ciddiye almak gerekiyor. Millet, “Bas bas paraları Leyla’ya” diyerek eğlenir ama say say bitmeyen paralar CHP’yi yıpratır. Hem Meclis’teki içi dolar dolu poşet işi hem de çanta içindeki para konusu aydınlatılmalı. Yoksa bedeli CHP öder.

Esfender KORKMAZ

Bakkal hesabıyla istikrar gelmez

Nerede ve hangi şartlar altında olursa olsun, Ekonomide bir istikrar sorunu, bir kriz, bir çıkmaz varsa yeni bir istikrar programı yapmak kaçınılmaz olur.

Demokrasilerde bu değişim ihtiyacı kendi dinamiğini yaratır. Önce sorunun varlığı ve boyutu objektif olarak tespit edilir. Sonra istikrar programı yapılır. Dünya da ve Türkiye’de krizlerden çıkış, İMF’li veya İMF’siz aynı yöntemle olmuştur.

Totaliter rejimlerde ise diktatörler yarattıkları düzenden farklı politikaları kendileri için prestij kaybı olarak görürler. **Narsizm körlüğü ve güç zehirlenmesi** değişimi göremez ve kabul etmez.

Türkiye’de geçmiş krizlerde siyasi iktidarlar bu yolla ya sorunu çözmüş veya iktidarı kaybetmiştir. Bugün yaşamakta olduğumuz kriz çok yönlüdür. Bu günkü krizin ekonomik istikrar boyutu yanında, demokratik ve hukuki ve güven bunalımı boyutu da vardır.

Dahası siyasi iktidar bu günkü krize yalnızca kendi penceresinden bakıyor. Alışık olduğu ve işine geldiği için, krizi kısa dönemli, gününbirlik politikalarla ve algı yaratmak yoluyla çözmeye çalışıyor. Merkez Bankası başkanı ile hazine ve maliye bakanının değişmesi de yalnızca dış piyasalarda olumlu algı yaramak için atılmış bir adımdı. MB başkanı olayı anladı ve gitti.

Hazine ve Maliye Bakanı da, istikrar tedbirleri için seçim sonrasını veriyor. Oysaki göreve 9 ay önce gelmişti. Bir istikrar programı yapamadılar. Hükümetin Rutin orta vadeli programını benimsediler. Bu programlarla istikrar gelseydi zaten kriz yaşamazdık.

Hükümetin krizi bu günkü anlayışı içinde ve kısa dönemli politikalarla çözmesi mümkün değildir. Zira istikrar politikalarında etkinlik, ekonomide kaynakların rasyonel kullanılması ile gerçekleşir.

Türkiye de kamu kesimi kaynakların beşte birini kullanıyor ve ayrıca uyguladığı politikalarla tüm kaynakları yönlendiriyor.

Kamuda kaynaklar etkin kullanılmıyor. İtibardan tasarruf olmaz, kamu kaynaklarının nasıl kullanıldığının bir belgesidir. Kaynaklar Seçim popülizminde, din eksenli, diyanet işleri, dini vakıflar, tarikatlar ve cemaatler lehine ve etkinlik gözetilmeden kullanılıyor. Bu durum sürdürülemez. Dönüş olmazsa, ekonomik istikrar dikiş tutmaz.

Özel sektör güven sorunu yaşıyor ve bu nedenle çeşitli yollarla yurt dışına kaynak transfer ediyor.

GSYH 2023 yılında yüzde 4,5 büyüdü. Ancak bu büyüme toplum refahına yansımadı. Gelir dağılımının aşırı bozulmasından, işsizliğin yüksek olmasından, yoksulluğun artmasından, boşanmaların hızlanmasından bu büyümenin refah artışı yaratmadığını görüyoruz.

Bu nedenle Türkiye büyümeyi değil kalkınmayı hedef almalıdır. Kalkınma ile büyüme arasındaki temel fark, kalkınmanın aynı zamanda sosyal refah hedefli olmasıdır.

Genel olarak iktisadi kalkınma; bir ülkenin ekonomik, siyasi ve sosyal refahının geliştiği süreçtir. Gelişmiş ülkelerde bu süreç tamamlanmıştır. Bu nedenle İktisadi Kalkınmadan amaç gelişmekte olan ülkelerin kalkınmasıdır.

Ekonomik kalkınma, Ekonomik büyüme yanında, toplumsal refah artışı yaratan, okullaşma oranı, kişi başına düşen, doktor ve öğretmen sayısının artması, çevre şartlarının iyileşmesi, teknolojik gelişmenin olması ve altyapı olarak demokrasinin gelişmesi ve insani değerlerin yükselmesi, fiziksel ve sosyal altyapının iyileşmesi, kalkınma göstergeleridir.

İktisadi Kalkınmayı büyümeden ayıran diğer bir önemli fark; gelişme sürecinde aynı zamanda sanayileşme gibi yapısal değişimin olmasıdır. Ayrıca büyüme her zaman değil, bazı şartlar altında ülkelerin zenginleşmesine imkân vermektedir. Eğer cari açık ve dış borçlanma varsa, ülke net dış borç ödeme konumuna gelince, dış borç mürettebatının GSYH'ye oranı büyüme oranından daha yüksek ise yoksullaşma başlar.

Türkiye için kalkınma modelinin dört temel ayağı olmalıdır;

- **Demokratik, hukuki ve kurumsal altyapı reformu;**
- **Orta vadeli istikrar programı;**
- **Planlama yapılması ve bu plan içinde, Orta ve uzun vadeli, piyasa devlet optimum dengesinin sağlanması;**
- **Yapısal sorunların çözülmesi.**

Bugünkü ekonomi yönetimi istikrarlı kalkınma programı yapamaz. Her şeyden önce seçim ve inanç popülizminden vazgeçemez. Aksi halde var olamaz.

İbrahim Kahveci

İlk görüşte aşk!

Merkez Bankası dün 'Ödemeler Dengesi' verilerini açıkladı.

Geçen yıl ocak ayında -10.423 milyon dolar olan cari işlemler açığı, bu yıl ocak ayında -2.556 milyon dolara geriledi. Böylece yıllık cari açık -52.640 milyon dolardan -37.516 milyon dolara düşmüş oldu.

Sanırsınız ki, yeni ekonomi programı çok başarılı oldu ve yıllık cari dengede 15,1 milyar dolarlık iyileşme sağlandı.

İlk bakışta aşktan kastım bu.

Bu ekonomi programı hakkındaki düşüncemi yeniden ifade edeyim: "Güvenilir bir ekonomi yönetimi ile biz bu kemer sıkma politikasını daha az maliyetle başarabilirdik. Oysa şimdi çok ağır bir maliyetle bu işi yapmak zorundayız."

Gelin ilk bakış gerçeğine yeniden farklı açılardan bakalım:

Geçen yıl ocak ayında yıllık cari açık -52.640 milyon dolarken, dış ticarete altın ve enerji hariç açık -16.046 milyon dolardı.

Oysa şimdi (Ocak 24) cari açık -37.516 milyon dolara düşerken, dış ticarete altın ve enerji hariç açık -31.588 milyon dolara yükseliyor.

Kısaca şöyle diyelim: Cari dengede 15,1 milyar dolarlık iyileşme gerçekleşirken, ekonomik aktiviteyi yansıtan 'altın ve enerji hariç dış denge' 15,5 milyar dolar kötüleşiyor.

Yani ortada bir aşk falan yok.

İyileşmenin tamamı enerjiden geliyor. Enerji fiyatı düştü, ekonomide enerji kullanımı azaldı ve cari denge iyileşti.

13.03.24

Gelelim ikinci kısma. Yani işsizlik-istihdam kısmına.

Geçen yıl ocak ayında 31 milyon 058 bin çalışan varken bu sayı 465 bin kişi artarak bu yıl ocak ayında 31 milyon 523 bin kişiye yükseldi. Böylece işsizlik oranı yüzde 10,3'den yüzde 9,8'e düşüş gösterdi.

Lakin durum bu ilk görüldüğü gibi değil.

TÜİK tamamlayıcı bilgileri veriyor. Buna göre geniş tanımlı işsizlik oranı geçen yıl ocak ayında yüzde 22,6 iken bu yıl ocak ayında yüzde 27,3'e çıkıyor. Bu oran pandemi ile sokağa çıkma yasağı konulan Nisan-Mayıs 2020 sonrasının en yükseği.

Ne oluyor da ilk görüşte muhteşem görülen veriler gerçekte çok feci duruma işaret ediyor?

Mesela dış ticarete bizler özellikle tüketim malı ithalatına bakıyoruz. Orada da hız kesen bir durum yok.

Kimileri lüks raca kuyruğunda beklerken kimileri ucuz ekmek, ucuz et kuyruğunda hayatını geçiriyor. Lakin ve maalesef ki Mehmet Şimşek ve Cevdet Yılmaz lüks araç kuyruğunda bekleyenlerin tüketim açığını ucuz ekmek ve ucuz et kuyruğunda bekleyen fakir kesimlerden çıkartmaya çok kararlılar. Çünkü güçleri fakirlere yetiyor.

Burada anlatmaya çalıştığım konu şu: Bu tür programlar gelir dağılımını düzeltici önlemlerle daha az hasarla atlatılır. Ama Şimşek ve Yılmaz bunun tam tersi yoldalar.

Maalesef çok ama çok acı bir dönem bizi bekliyor. Umarım korktuklarımız başımıza gelmez.

